

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 492/2015-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. augusta 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ludmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Dagmar Pikorovou, Pod sadom 69, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 162/2007 a jeho rozsudkom z 11. marca 2010, postupom Krajského súdu v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 212/2011 a jeho rozsudkom z 25. októbra 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 171/2012 a jeho uznesením z 26. júna 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. októbra 2013 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“, v citáciách aj „navrhovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. Dagmar Pikorovou, Pod sadom 69, Žilina, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 Všeobecnej deklarácie ľudských práv (ďalej len „všeobecná deklarácia“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 162/2007 a jeho rozsudkom z 11. marca 2010, postupom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 212/2011 a jeho rozsudkom z 25. októbra 2011 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 171/2012 a jeho uznesením z 26. júna 2013.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalobcom v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 4 C 162/2007, v ktorom sa žalobou v znení jej zmeny pripustenej uznesením okresného súdu č. k. 4 C 162/2007-177 z 29. apríla 2008 domáhal proti [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná v 1. rade“, v citáciách aj „odporca 1/“), a mestu [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaný v 2. rade“, v citáciách aj „odporca 2/“; spolu ďalej len „žalovaní“), podľa § 33 ods. 1 písm. a) zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 657/2004 Z. z.“) uloženia im povinnosti zaplatiť mu odplatu za obmedzenie jeho vlastníckeho práva v sume 35 861 Sk (1 190 €), a to za obdobie od septembra 2005 do mája 2006.

Okresný súd o tejto žalobe sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 4 C 162/2007-221 z 15. mája 2008, ktorým jeho návrh v celom rozsahu ako nedôvodný zamietol a súvisiacim výrokom o trovách konania zaviazal sťažovateľa ich náhradou žalovanej v 1. rade.

Proti označenému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd uznesením č. k. 8 Co 310/2008-225 z 19. mája 2009 tak, že označený rozsudok okresného súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd potom, ako vec opätovne prerokoval, vychádzajúc z právneho názoru krajského súdu, v poradí druhým rozsudkom č. k. 4 C 162/2007-513 z 11. marca 2010 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) v merite veci rozhodol tak, že žalobu sťažovateľa v znení jej poslednej zmeny ako nedôvodnú zamietol, čo odôvodnil neunesením dôkazného bremena sťažovateľom o ním tvrdených skutočnostiach a s poukazom na § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) priznal žalovanej v 1. rade právo na náhradu trov konania v sume 926,49 €, žalovanej v 2. rade náhradu trov konania nepriznal a návrh sťažovateľa na zastavenie konania zamietol.

Proti tomuto rozsudku v rozsahu jeho prvého a druhého výroku podal sťažovateľ odvolanie, v ktorom na podklade dôvodov v ňom uvedených navrhol rozsudok okresného súdu v merite veci zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie, eventuálne zmeniť a žalobe v celom rozsahu vyhovieť. Proti rozsudku okresného súdu v časti, v ktorej bolo rozhodnuté o trovách konania, podala odvolanie aj žalovaná v 1. rade a v napadnutom rozsahu sa domáhala jeho zmeny. O predmetnom odvolaní sťažovateľa a žalovanej v 1. rade rozhodol krajský súd rozsudkom č. k. 8 Co 212/2011-605 z 25. októbra 2011 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“) tak, že rozsudok okresného súdu v merite veci postupom podľa § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdil, súvisiaci výrok o trovách konania zmenil a sťažovateľa zaviazal ich náhradou žalovanej v 1. rade v sume 1 126,52 €.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podal sťažovateľ dovolanie, ktorého prípustnosť právne odôvodnil s poukazom na § 237 pís. f) OSP. Sťažovateľ v dovolaní

krajskému súdu najmä vytýkal, že jeho postupom mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že okresný súd bez jeho relevantného návrhu rozhodol uznesením o pripustení zmeny žaloby. Ďalej namietal nesprávne právne posúdenie veci a nepreskúmateľnosť napadnutého rozsudku, pretože krajský súd spolu s okresným súdom vo svojich rozsudkoch neuviedli, prečo nevyhoveli jeho návrhu, ktorý vychádzal zo znaleckého posudku [REDACTED].

Z uvedených dôvodov navrhol, aby dovolací súd zrušil rozhodnutia súdov oboch stupňov a vec vrátil na ďalšie konanie.

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 2 Cdo 171/2012 z 26. júna 2013 dovolanie sťažovateľa s poukazom na § 243b ods. 5 OSP v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) OSP ako neprípustné odmietol.

Proti postupu okresného súdu, postupu krajského súdu a postupu najvyššieho súdu v označených konaniach podal sťažovateľ podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť, ktorú po rekapitulácii priebehu konania pred týmito súdmi, v súvislosti s namietaným porušením označených práv podľa ústavy, dohovoru a všeobecnej deklarácie odôvodňuje takto:

„Okresný súd v Čadci bez môjho relevantného návrhu rozhodol uznesením o pripustení zmeny návrhu tak, že žiadam náhradu iba od septembra 2005 do mája 2006 v rozsahu 6 m² za zásah do pozemku [REDACTED]. Takýto návrh som však nikdy na súd nepodal, resp. som takúto zmenu návrhu nikdy ústne neučinil. Z tohto dôvodu mám za to, že postupom súdu, ktorý pripustil zmenu návrhu vo vyššie uvedenom rozsahu mi bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Okresný súd v Čadci po nezákonnej zmene návrhu sa potom iba obmedzil na skúmanie príslušného obdobia, pričom ma vyzýval ako navrhovateľa, aby som súdu preukázal, že skutočne v predmetnom období došlo k užívaniu mojej nehnuteľnosti odporcom v rade I/ apo tom, čo som nepreukázal relevantné dôkazy, celý môj návrh zamietol s odôvodnením, že som neuniesol dôkazné bremeno svojich tvrdení. OS v Čadci sa vo svojom poslednom rozhodnutí vôbec nevysporiadal s mnou navrhnutým znaleckým

posudkom a ani s fotografiami, ktoré som zaslal do predmetného spisu. Z tohto dôvodu mám za to, že predmetné rozhodnutie OS v Čadci bolo nepreskúmateľné pre nedostatok odôvodnenia. Následne na to v rozhodnutí odvolacieho súdu tento iba konštatuje..., že rozhodnutie prvostupňového súdu je vecne správne a v bližších podrobnostiach, vzhľadom na uvedené konštatovania naň odvolací súd aj poukazuje podľa § 219 ods. 2 OSP. I Najvyšší súd SR svoje rozhodnutie odôvodnil veľmi stručne, pričom... uviedol, že riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania sa nezaoberal rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti. Z tohto dôvodu pokladám za nepreskúmateľné i rozhodnutie Krajského súdu v Žiline a Najvyššieho súdu SR.

Procesný postup odvolacieho a dovolacieho súdu ako i nimi vydané rozhodnutia napádam v tom smere, že krajský súd moje odvolanie nedostatočným spôsobom preskúmal a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu, čoho dôsledkom je, že krajský súd potvrdil prvostupňové rozhodnutie OS Čadca, bez toho, aby sa riadne zaoberal a v písomnej forme i vysporiadal s mojimi odvolacími dôvodmi. Najvyšší súd SR sa mojimi dovolacími dôvodmi zaoberal len minimálne, nakoľko dovolanie v plnom rozsahu odmietol...

Konaním Okresného súdu Čadca, Krajského súdu v Žiline ako i Najvyššieho súdu SR som bol ukrátený na svojich vlastníckych právach...“

Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom rozhodol o porušení ním označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 162/2007, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 212/2011 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 171/2012, ich konečné rozhodnutia vydané v označených konaniach zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie, a tiež aby rozhodol o povinnosti týchto súdov spoločne a nerozdielne uhradiť mu trovy konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu za zjavne neopodstatnenú možno považovať sťažnosť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného

práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a následne na nich založených právnych záverov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov (II. ÚS 193/2010).

Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 271/05, III. ÚS 153/07).

Z týchto hľadísk preskúmal ústavný súd sťažnosť sťažovateľa namietajúceho porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 a čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 všeobecnej deklarácie.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

Podľa čl. 17 ods. 1 všeobecnej deklarácie každý má právo vlastníť majetok tak sám, ako aj spolu s inými.

Podľa čl. 17 ods. 2 všeobecnej deklarácie nikto nesmie byť svojvoľne zbavený svojho majetku.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

V zmysle ustanovení čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru má účastník súdneho konania právo na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, v ktorom sa súd jasným, právne korektným a zrozumiteľným spôsobom vysporiada so všetkými skutkovými a právnymi skutočnosťami a dôkazmi, ktoré sú na rozhodnutie vo veci podstatné a právne významné, a teda na také rozhodnutie, ktoré nie je zjavne neodôvodnené ani arbitrárne.

1. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 C 162/2007

Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu označených práv proti postupu okresného súdu a jeho rozsudku riadny opravný prostriedok, ktorý aj využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v odvolacom konaní krajský súd. Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu a postupu predchádzajúcemu jeho vydaniu, a preto sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

2. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 212/2011

Vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 8 Co 212/2011 a jeho rozsudku je najprv potrebné poukázať na názor ústavného súdu, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolenie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). To však platí, len pokiaľ je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté. V takomto prípade je preto nevyhnutné, aby sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote nielen proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ale aj proti rozhodnutiu súdu odvolacieho, ak ním došlo podľa názoru sťažovateľa k zásahu do jeho práv (IV. ÚS 406/2010).

Ústavný súd v príslušnej kancelárii okresného súdu zistil, že uznesenie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 19. októbra 2013, a preto považuje lehotu na podanie sťažnosti proti namietanému postupu krajského súdu v označenom konaní za dodržanú.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ krajskému súdu predovšetkým vytýka arbitrárnosť jeho rozsudku, pretože krajský súd ako vecne správny potvrdil nepreskúmateľný rozsudok okresného súdu, z ktorého podľa jeho názoru nie je zrejmé ako sa okresný súd vysporiadal s ním navrhnutými dôkaznými prostriedkami (znaleckým posudkom a fotografickými snímkami), a tiež krajskému súdu vytýka, že sa nevysporiadal s jeho odvolacou námietkou, ktorou poukázal na skutočnosť, že okresný súd pripustil zmenu jeho žalobného návrhu v rozpore s tým, ako to žiadal sťažovateľ. Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že namietané porušenie základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 všeobecnej deklarácie sťažovateľ vníma iba ako sekundárny dôsledok porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd sa preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať namietaný postup krajského súdu pri odôvodňovaní jeho rozsudku za ústavne udržateľný a akceptovateľný z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľ proti nemu uplatňuje.

Krajský súd vo výrokovej časti napadnutého rozhodnutia potvrdil rozsudok okresného súdu. Následne v úvodnej časti odôvodnenia označeného rozsudku rekapituloval podstatné časti rozsudku okresného súdu, argumentáciu účastníkov konania nastolenú v odvolacom konaní a, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného okresným súdom, v časti relevantnej pre toto konanie uviedol:

„... okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vec správne právne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ust. § 157 ods. 2 O. s. p. So všetkými skutočnosťami uvádzanými navrhovateľom v odvolaní sa dostatočne a presvedčivo vysporiadal už prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí, v ktorého závery si odvolací súd osvojil...

Prvostupňový súd sa dôsledne zaoberal upresneným návrhom navrhovateľa zo dňa 21. 04. 2008 a o tomto aj rozhodol. Navrhovateľ sa jednoznačne domáhal jednorazovej odplaty za obmedzenie vlastníckeho práva a ako sám uviedol vo svojom upresňujúcom návrhu zo dňa 21. 04. 2008, sumy 35.861.- Sk sa domáhal titulom primeranej náhrady za obmedzenie výkonu vlastníckeho práva: 1/ zriadením ochranného pásma a 2/ vstupom na jeho nehnuteľnosť za účelom vykonania rekonštrukcie, opráv a údržby sústavy tepelných zariadení, lebo ako vyplynulo z doteraz vykonaného dokazovania, na jeho pozemku je zo zákona zriadené ochranné pásmo a odporca 1/ vstúpil v roku 2005 na jeho nehnuteľnosť za účelom vykonania rekonštrukcie sústavy tepelných zariadení...

Pokiaľ sa navrhovateľ domáhal nároku aj za vstup na jeho nehnuteľnosť za účelom vykonávania rekonštrukcie, opráv a údržby sústavy tepelných zariadení v rokoch 2005 a 2006, tak ako to vymedzil vo svojom upravenom žalobnom návrhu zo dňa 21. 04. 2008, bolo na navrhovateľovi, aby preukázal, že práve v tomto období odporca 1/ vstúpil na pozemok [REDAKOVANÉ] a vykonával na tomto pozemku rekonštrukciu, opravu a údržbu

sústavy tepelných zariadení. V konaní navrhovateľ uvedenú skutočnosť nepreukázal, a to ani výsluchom svedka [REDAKOVANÉ] a ani fotografiami, ktoré sa viazali na iné časové obdobie.“

Pri hodnotení rozsudku krajského súdu ústavný súd vychádzal z ustáleného právneho názoru, podľa ktorého rozhodnutie súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 320/2012), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania rozhodnutí všeobecných súdov (prvostupňového aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (m. m. IV. ÚS 350/09).

Vzhľadom na obsahovú spojitosť rozsudku krajského súdu s rozsudkom okresného súdu a v nadväznosti na už citovanú judikatúru považoval ústavný súd za potrebné v ďalšom poukázať aj na relevantnú časť odôvodnenia rozsudku okresného súdu, v ktorej okresný súd uviedol:

„Súd v nadväznosti na § 152 ods. 2 a § 153 ods. 2 O. s. p. ustálil, akým predmetom sporu je viazaný. Uznesením č. konania 4C/162/2007-177 zo dňa 29. 04. 2008 pripustil zmenu rozsudového návrhu..., ktoré je právoplatné, vykonateľné a pre prekážku res iudicata... nezmeniteľné a spätne nepreskúmateľné...“

V nadväznosti na už uvedené okresný súd ustálil, že *„predmetom sporu bol nárok navrhovateľa na náhradu škody 35 861,- Sk stým, že plnením jedného z odporcov zaniká v rozsahu plnenia dlh druhého z odporcov a s tým, že základom uplatneného nároku sú rozhodujúce skutkové tvrdenia, že nárok je uplatnený aj ako jednorazová náhrada podľa § 33 ods. 1 zákona o tepelnej energetike, aj za zásah v roku 2005 (od septembra 2005 do mája 2006) v rozsahu 6 m²..., zásahom do pozemku [REDAKOVANÉ]..., čím bol narušený prístup k budove [REDAKOVANÉ] vo vlastníctve navrhovateľa. Súd preto nedokazoval veci mimo predmet sporu...“.*

Okresný súd vo vzťahu k sťažovateľom uvádzaným dôkazným prostriedkom uviedol, že doplnil dokazovanie o fotokópiu znaleckého posudku [REDACTED], ktorý „*bol podkladom uzavretia kúpnej zmluvy medzi navrhovateľom a odporcom 2/ rade... V celom znaleckom posudku nie je zmienka o zľave z kúpnej ceny z dôvodu existencie vecných bremien... Zároveň (sťažovateľ, pozn.) doručil fotografie, ktorými chcel preukazovať zásah – vstup na nehnuteľnosť. Na č. listu 290 uviedol, že preukazujú vstupy v rokoch 2005 až 2008, hoci na č. listu 177 spisu jednoznačne bola pripustená zmena rozsudového návrhu a súd aj účastníci boli viazaní predmetom sporu, časovým obdobím rok 2005 od septembra 2005 do mája 2006... Je zrejmé, že predložené fotografie č. listu 291 majú vzťah k inému časovému obdobiu, než je časové obdobie tvoriace predmet sporu. Ide o časové obdobie 08. 06. 2009 na č. listu 291, na č. listu 292, rovnako 08. 06. 2009, rovnako č. listu 293, 294. V podaní zo dňa 04. 09. 2009 – č. listu 311 udáva, že doručuje k preukázaniu svojich tvrdení fotografie za december 2008... Fotografie za december 2008, ktoré sú v prílohe na č. listu 313 spisu netvoria predmet sporu, nemohli byť teda predmetom dokazovania v tomto konaní... Pokiaľ ide o fotografie od č. listu 399 a nasledujúce spisu, je zrejmé, že sú z roku 2009 a nemohli tvoriť predmet dokazovania, pretože dokazovanie môže súd viesť len v nadväznosti na daný predmet sporu...*

Z uvedeného je zrejmé, že pokiaľ ďalej navrhovateľ upravoval svoje tvrdenia čo do iného časového obdobia, resp. čo do skutkových tvrdení, že došlo k prácam z jeho pozemku, takéto tvrdenia neboli predmetom konania, pretože neboli tvrdené navrhovateľom do momentu pripustenia zmeny návrhu. Súd sa nimi nezaoberal.“

V súvislosti s námietkou sťažovateľa, podľa ktorej okresný súd rozhodol v rozpore s podaním sťažovateľa z 21. apríla 2008, ktorým vykonal úpravu svojho žalobného návrhu, a krajský súd na túto vadu v odvolacom konaní primerane nereagoval a nezákonnosť v postupe okresného súdu neodstránil, ústavný súd konštatuje, že okresný súd pri svojom rozhodovaní primárne vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého bolo uznesenie č. k. 4 C 162/2007-177 z 29. apríla 2008, ktorým pripustil zmenu žalobného návrhu sťažovateľa v čase jeho meritórneho rozhodovania, pre neho záväzné a nezmeniteľné, a preto bol povinný obsah jeho výrokovej časti rešpektovať. V tejto súvislosti je tiež

potrebné uviesť, že z rozsudku okresného súdu zreteľne vyplýva, na základe akých úvah došlo k ustáleniu predmetu sporu.

Takto formulované právne závery okresného súdu nenesú žiadne prvky arbitrárnosti v jeho postupe, ktoré mali byť korigované v nadväzujúcom konaní krajského súdu a ktoré by mohli pre nedostatok primeranej reakcie zo strany krajského súdu zakladať ústavnú neudržateľnosť napadnutého postupu krajského súdu.

Nad rámec uvedeného ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ týmto postupom všeobecných súdov nebol vylúčený z možnosti uplatniť svoje právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva v novom konaní aj za iné časové obdobie ako to, ktoré bolo predmetom posudzovania okresného súdu a následne krajského súdu v označených konaniach.

Za neopodstatnenú považuje ústavný súd aj tú námietku sťažovateľa, ktorou namieta arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, pretože ako vecne správny potvrdil nepreskúmateľný rozsudok okresného súdu, z ktorého podľa jeho názoru nie je zrejmé, ako sa tento súd vysporiadal s ním navrhnutými dôkaznými prostriedkami (znaleckým posudkom a fotografickými snímkami). V súvislosti s touto námietkou sťažovateľa je možné poukázať na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, z ktorého zreteľne vyplýva, ako sa tento súd vysporiadal s označenými dôkaznými prostriedkami. Sťažovateľovi sa tak ani v tomto prípade nepodarilo preukázať, že by krajský súd, prípadne okresný súd v danom prípade postupoval v extrémnom rozpore s relevantnou právnou úpravou, pretože okresný súd dostatočným spôsobom ozrejmil svoje úvahy, prečo sa s dôkaznými návrhmi sťažovateľa odmietol zaoberať – nejde tak o tzv. opomenuté dôkazy, ktoré by mohli zakladať protiústavnosť rozsudku krajského súdu.

Ústavný súd, opierajúc sa o tieto závery, vo vzťahu k označeným námietkam sťažovateľa o porušení jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že krajský súd

v jeho veci rozhodol tak, že nie je reálne predpokladať, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné prijať záver o porušení obsahu sťažovateľom označených práv.

Vzhľadom na spôsob, akým sťažovateľ odôvodňuje svoju sťažnosť vo vzťahu k namietanému porušeniu jeho základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, ústavný súd s poukazom na svoje predchádzajúce závery o sťažovateľom namietanom porušení označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že nezistil také skutočnosti, ktoré by signalizovali možnosť porušenia základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy, a preto nie je ani v tomto prípade reálne predpokladať, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné prijať záver o porušení sťažovateľom označených práv.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 všeobecnej deklarácie ústavný súd považuje za potrebné odkázať na svoj stabilizovaný právny názor, podľa ktorého vzhľadom na skutočnosť, že všeobecná deklarácia nebola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom (pozri čl. 7 ods. 5 ústavy a § 1 a § 4 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, pozn.), nemá tento dokument povahu prameňa práva Slovenskej republiky, ale len povahu politického dokumentu. Za daných okolností nemôže byť predmetom konania pred ústavným súdom podľa čl. 127 ústavy tá časť sťažnosti sťažovateľa, ktorou namieta porušenie práv deklarovaných vo všeobecnej deklarácii, t. j. medzinárodnom dokumente, ktorý nemá povahu prameňa práva (m. m. II. ÚS 18/97, I. ÚS 176/03, I. ÚS 18/06).

Pokiaľ ide o sťažovateľom namietané porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy, ústavný súd konštatuje, že námietky sťažovateľa v sťažnosti sa netýkajú preskúmania zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy, preto nemôže byť vzhľadom na rozsah základného práva podľa čl. 46 ods. 2 ústavy toto základné práva sťažovateľa dotknuté.

Z už uvedených dôvodov bolo preto potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

3. K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cdo 171/2012

Sťažovateľ najvyššiemu súdu vytyka nepreskúmateľnosť jeho uznesenia z dôvodu, že sa „... nezaoberal rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti“.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia, ktorým odmietol dovolanie sťažovateľa, v relevantnej časti uviedol:

„Dovolateľ v podanom dovolaní namietal vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p., a to že bola účastníkovi konania postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom. V konkrétnosti namietal, že Okresný súd Čadca bez navrhovateľovho relevantného návrhu rozhodol o pripustení zmeny návrhu, a to spôsobom, že žiada náhradu iba od septembra 2005 do mája 2006 v rozsahu 6 m² za zásah do pozemku [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ].

Dovolací súd po preskúmaní obsahu spisu zistil, že predmet sporu bol určený úpravou navrhovateľa zo dňa 21. 4. 2008, podľa ktorej sa domáhal voči odporcom 1/ a 2/, aby boli povinní zaplatiť mu sumu 1 190,37 € (35 861 Sk) ako primeranú náhradu vo forme jednorazovej odplaty za obmedzenie vlastníckeho práva k parc. [REDAKOVANÉ] v katastrálnom území [REDAKOVANÉ] v zmysle § 33 ods. 1 písm. a/ zákona č. 657/2004 Z. z. o tepelnej energetike do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom plnením jedného z odporcov zaniká povinnosť druhého odporcu plniť v rozsahu v akom bolo plnené. Z rozsudku Okresného súdu Čadca ako aj z rozsudku Krajského súdu v Žiline, s poukazom na úpravu navrhovateľa zo dňa 21. 4. 2008, jednoznačne vyplýva ako, a na základe ktorých skutočností došlo k ustáleniu predmetu konania. Nie je preto namieste námietka navrhovateľa, že súd rozhodol o návrhu, ktorý on nikdy súdu nepodal. Vzhľadom na uvedené, konaním v súlade so zákonom nemohli konajúce súdy odňať účastníkovi možnosť konať pred súdom.

Ďalej dovolateľ považoval rozhodnutie okresného súdu ako aj krajského súdu za nepreskúmateľné z dôvodu nedostatku odôvodnenia...

Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní veci dospel k záveru, že v odôvodení svojho rozhodnutia okresný súd ako aj súd odvolací zrozumiteľným spôsobom uviedli dôvody svojho rozhodnutia. Rozhodnutie odvolacieho súdu nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam... Táto námietka navrhovateľa je preto nedôvodná...

Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že navrhovateľ namietal nesprávne právne posúdenie veci, ktoré malo za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.)...

Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Aj za predpokladu, že by tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené, mohli mať za následok nanajvyš vecnú nesprávnosť napadnutého uznesenia, ale nezakladali by súčasne prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O. s. p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesné prípustné, ale o taký prípad v danej veci nejde.

Vzhľadom na uvedené možno zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p., ani z ustanovenia § 237 O. s. p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie navrhovateľa v súlade s § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako také, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

Podľa názoru ústavného súdu sa najvyšší súd ústavne konformným spôsobom vysporiadal so všetkými dôvodmi dovolania v rozsahu potrebnom na rozhodnutie o prípustnosti dovolania v danej veci.

Z odôvodnenia uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že najvyšší súd v prvom rade skúmal prípustnosť dovolania v predmetnej veci, pričom dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku krajského súdu, s tým, že nejde o prípad, keď je dovolanie prípustné podľa § 237 písm. a) až g) OSP. Najvyšší súd konštatoval, že nešlo ani o prípady podľa § 238 OSP, na základe čoho dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa proti predmetnému rozsudku krajského súdu nie je prípustné. Ústavný súd považuje tento záver za racionálny, vyplývajúci z relevantných skutkových zistení, rozhodne nie arbitrárny, pričom najvyšší súd ho primerane odôvodnil.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právny názor, na ktorom je založené uznesenie najvyššieho súdu odmietajúce dovolanie sťažovateľa z dôvodu jeho neprípustnosti, je z ústavného hľadiska akceptovateľný a v okolnostiach danej veci nič nenasvedčuje tomu, že by ním alebo postupom predchádzajúcim jeho vydaniu mohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k nemožnosti posudzovať okolnosti danej veci, pokiaľ ide o namietané porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 2 ústavy z dôvodu odlišného rozsahu ich ochrany od okolností danej veci, ako aj vo vzťahu k namietanému porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práv podľa čl. 17 ods. 1 a 2 všeobecnej deklarácie ústavný súd poukazuje na už prv uvedené závery vzťahujúce sa k napadnutému postupu krajského súdu.

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľovi sa ani v tomto prípade nepodarilo preukázať také nedostatky v postupe najvyššieho súdu, ktoré by mali ústavnoprávny rozmer, teda ktoré by vytvárali priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľa po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Na základe už uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že vo veci sťažovateľa nie sú podľa jeho doterajšej judikatúry splnené podmienky na poskytnutie ústavnej ochrany, a preto sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže sťažnosť bola odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. augusta 2015